

Norges Kystfiskarlag
Postboks 97
8380 RAMBERG

Høring - forskrift om utøvelse av hvalfangst

Generelt

Fiskeridirektoratet har utarbeidet et revidert forslag til bestemmelser om utøvelse av fangst av vågehval. Forslaget inneholder få realitetsendringer, og har først og fremst til hensikt å klargjøre og fornye språkbruken i ulike bestemmelser i gjeldende.

Vi vil understreke at revisjonen ikke er begrunnet i meldinger som tilsier overtredelser av gjeldende bestemmelser.

Det materielle innholdet i forskrift 31. mars 2003 nr. 76 om utøvelse av fangst av vågehval har vært uendret i mer enn tyve år. Utviklingen viser imidlertid at gjeldende krav til fangstutstyr ikke lenger er dekkende for deler av det utstyret som nå bør benyttes, og som også er teknisk sett bedre for å kunne utøve sikker fangst.

Lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd beskriver standarder som skal legge til rette for god dyrevelferd. Et viktig hensyn ved innføringen av loven var en betydelige utvikling i kunnskap om dyrs evner og behov, kombinert med høye etiske mål for hvordan vi ønsker at dyr skal behandles. En vesentlig premisse for loven er således anerkjennelsen av at dyr har egenverdi i tillegg til å ha nytteverdi for mennesker.

Lovens generelle prinsipper gjelder også for viltlevende dyr. Avlaving av dyr må således skje på en forsvarlig måte og ved hjelp av egnet utstyr. Dette gjelder således også ved avlaving av viltlevende dyr, jf. Ot.prp.nr.15 (2008-2009) om lov om dyrevelferd.

Fiskeridirektoratet vil understreke at både gjeldende bestemmelser og forslaget til nytt regelverk er i samsvar med gjeldende dyrevelferdslovgivning.

Nærmere om de enkelte bestemmelsene

Forskriften foreslås som tidligere hjemlet i lov 6. juni 2008 nr. 37 om viltlevende marine ressursar (havressursloven) §§ 16 og 18. Vi legger til grunn at dyrevelferdslovens bestemmelser kommer til anvendelse så langt de passer, da lovens generelle prinsipper også gjelder for viltlevende dyr. Etter vår vurdering inneholder imidlertid havressursloven tilstrekkelige hjemler

til å kunne fastsette nødvendige bestemmelser om utøvelse av selfangst, samtidig som dyrevelferdslovens bestemmelser gjelder på selvstendig grunnlag.

Ny § 1 Formål

Vi finner det hensiktsmessig å tydelig definere formålet med bestemmelsene, som er å sikre dyrevelferdsmessig forsvarlig avliving av vågehval. Denne bestemmelsen går således lenger enn dyrevelferdslovens beskrivelse av formålet med loven, som er «å fremme god dyrevelferd og respekt for dyr», jf. lovens § 1.

Ny § 2 Virkeområde

Vi foreslår at bestemmelsenes virkeområde beskrives i forskriften. Det tydeliggjøres at regelverket gjelder fangst av vågehval fra norsk fartøy, selv om tilsvarende også kan utledes fra lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) §§ 3 og 4.

Ny § 3 Definisjoner

Definisjoner av begreper som er sentrale og avgjørende for forståelse og overholdelse av regelverket er av vesentlig betydning. Vi foreslår således at begrepet «forløper» defineres i § 3.

Ny § 4 Hovedregel

Hovedregelen i utkastets § 4 tilsvarer dyrevelferdslovens § 3 annen setning, og understreker bestemmelsenes formål om å tydeliggjøre en plikt til både å behandle dyr godt og forebygge fare for unødige påkjenninger og belastninger, jf. Ot.prp.nr. 15 (2008-2009). Begrepene «unødige påkjenninger og belastninger» innebærer en innskjerping av kravet til utøvelsen sammenlignet med ordlyden i gjeldende hovedregel, jf. § 1 første setning: «Fangstfolkene skal under fangsten anvende fangstmetoder som hindrer unødige lidelser for dyrene». «Hindre unødige lidelser» tilsvarer ordlyden i dyrevernsloven fra 1974, som fokuserte på beskyttelse mot mishandling, vannskjøtsel og lidelse.

Ny § 5 Kompetanse og opplæring

Kravene til kompetanse og opplæring foreslås presisert i forslaget § 5. Bestemmelsens ordlyd er endret til at «den som skal delta i utøvelse av fangst av vågehval må gjennomgå teoretisk og praktisk opplæring». Denne bestemmelsen er ment å tilsvare § 7-2 tredje ledd i forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften) om at eier og skytter må gjennomgå kurs og avlegge skyteprøve. Vi legger grunn at det fortsatt vil være ansvarshavende om bord (skipper) og skytter som anses for å delta i selve utøvelsen av fangsten, og derfor er pålagt å gjennomføre kurs. Vi har likevel registrert at det på de seneste årenes kurs, på frivillig basis, også deltar mannskap som ikke deltar i selve utøvelsen av fangsten.

Andre ledd understreker at det årlig må avlegges godkjent skyteprøve. Prøven må avlegges med det/de våpen som skal benyttes under fangsten, og med samme type ammunisjon.

Bestemmelsen i siste ledd gir Fiskeridirektoratet hjemmel til å fastsette nærmere bestemmelser om kurs og prøver, herunder krav til skyteprøvene med rifle og kanon. Det tas sikte på at disse kravene vil fastsettes i egen forskrift.

Ny § 6 Forbud

Forslaget inneholder ingen nye forbud i forhold til gjeldende bestemmelser. Vi har likevel funnet det hensiktsmessig og mer oversiktlig å samle disse i en felles bestemmelse.

Ny § 7 Avliving av vågehval

Dette forslaget inneholder ingen materielle endringer i forhold til gjeldende bestemmelser og retningslinjer. Anbefalinger om skuddvinkel ved skudd fra kanon og målområde ved bruk av sekundærvåpen (rifler) er ikke tidligere forskriftsfestet, men forklart og beskrevet på kurs og i årlige tildelingsbrev til hvalfangerne. Det synes likevel formålstjenlig å forskriftsfeste disse retningslinjene.

Ny § 8 Krav til våpen, ammunisjon og fangstutstyr

Forslaget inneholder ingen vesentlige materielle endringer utover at en del tilpasninger til dagens ammunisjonskrav og teknisk utstyr.

- a. Betegnelsen «jernpuller» foreslås endret til stativ, med tilsvarende tekniske krav som tidligere.
- b. Kaliberkravene endres i samsvar med gjeldende våpenbruk.
- c. Adgangen til å bruke såkalte «Lorentsen harpuner» foreslås strøket, ettersom disse ikke lenger er i produksjon. Videre foreslås det at det er tilstrekkelig at harpunen er merket som strekkprøvet med angitt vekt.
- d. Spesifikasjoner av materiale og tykkelse på forløperne foreslås endret, men likevel slik at de foreslåtte kravene er tilsvarende eller sterkere enn i gjeldende bestemmelser.
- e. Kravene til fjæringsanordning opprettholdes, men på flere fartøy brukes nå sluringsmekanismer som har tilsvarende funksjon. Dette foreslås presisert i regelen.
- f. Bestemmelsene om maskindrevet spill til inn- og opphiving av hvalen foreslås uendret.
- g. Kravene til tønne i masten og utformingen av denne foreslås uendret.

Fiskeridirektoratets adgang til å dispensere foreslås opprettholdt. Tilsvarende gjelder påbudet om at sekundærvåpen (rifler) skal oppbevares lett tilgjengelig.

Ny § 9 Dumping

Bestemmelsen foreslås videreført uendret.

Ny § 10 Bemyndigelse

Tilsvarende hjemmel finnes i reguleringsforskrifter og i forskrift 23. desember 2021 nr. 3910 gjennomføring av høsting av viltlevende marine ressurser (høstingsforskriften). Vi finner det hensiktsmessig at også forskrift om utøvelse av fangst av vågehval gir Fiskeridirektoratet hjemmel til å endre forskriften.

Fiskeridirektoratets tilråkning

Under henvisning til ovennevnte vil Fiskeridirektoratet foreslå følgende forskrift:

Forskrift om utøvelse av fangst av vågehval

Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet ... 2022 i medhold av lov av 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevende marine ressurser (havressurslova) §§ 15, 16 og 18.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å sikre dyrevelferdsmessig forsvarlig avliving av vågehval.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder fangst av vågehval fra norsk fartøy.

§ 3 Definisjoner

«Forløper» er tau mellom harpun og vinsj, som brukes til å trekke påskutt hval inn til fartøysiden.

§ 4 Hovedregel

Det skal brukes fangstmetoder som beskytter dyrene mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.

§ 5 Kompetanse og opplæring

Den som skal delta i utøvelse av fangst av vågehval må gjennomgå teoretisk og praktisk opplæring.

Skytter må årlig avlegge godkjente skyteprøver med harpункanon og rifle. Skyteprøve med rifle må avlegges med samme våpen og type ammunisjon som skal benyttes under fangsten.

Fiskeridirektoratet fastsetter nærmere bestemmelser om krav til skyteprøvene, kurs og praktiske prøver.

§ 6 Forbud

Det er forbudt

- a. å bruke harpun uten påmontert armert harpungranat
- b. å ha om bord andre granater enn godkjent harpungranat (Hvalgranat -99).
- c. å bruke ammunisjon med ekspanderende kule
- d. å jakte på ny vågehval før påskutt hval er avlivet.
- e. å pumpe luft eller komprimerte gasser inn i vågehvalkroppen.
- f. å legge til kai før granaten er tatt av harpunen og harpunen tatt ut av kanonen

§ 7 Avliving av vågehval

Det skal brukes godkjent harpungranat (Harpun -99) til avliving av vågehval.

Skuddet skal rettes mot hvalens brystparti i en vinkel mest mulig fra siden sett i forhold til hvalens lengdeakse.

Påskutt vågehval som ikke er drept ved harpunskudd skal snarest mulig avlives med rifleskudd mot hjernen/forlengede ryggmarg i området like langt bak øyet som blåsehullet ligger foran øyet.

§ 8 Krav til våpen, ammunisjon og fangstutstyr

Fartøy som skal delta i fangst av vågehval skal ha følgende utstyr ombord:

- a. Kanon kaliber 2" (50 mm) eller større festet på et stativ som er solid festet til dekket og forsterket med kraftige stag. Fartøyets baug skal være tilstrekkelig avstivet, slik at stativet ved skuddavløsning ikke gir større svikt i overkanten enn 1/4" (6 mm).
- b. Rifle kaliber .375 eller større med helmantlet rundneset ammunisjon med anslagsenergi på minst 350 kgm på 100 m.
- c. Harpun med to klør. I utslått posisjon skal avstanden mellom klørenes spisser være minst 15" (38 cm). Tillatt harpunvekt for 50 og 60 mm harpun er henholdsvis 13,5 kg – 14,5 kg og 15, 5 kg – 16,5 kg. For samtlige harpuner skal harpunlegg og klør tåle en strekk på minst 5000 kg. Strekkprøvede harpuner skal være tilstrekkelig merket.
- d. Minst 3 forløpere, hver på minst 60 m. Forløpere skal ha godkjent bruddstyrke/sertifikat. Minste tillatte diameter for forløpere av typen Spectron eller tilsvarende materiale er 10 mm. Forløper med mindre diameter kan brukes, dersom denne har dokumentert tilsvarende styrke. Minste tillatte diameter for forløpere av nylon er 16 mm.
- e. Fjæringsanordning eller sluringsmekanisme på vinsjen som tåler strekkbelastning på minst 5000 kg og har en vandring på minst 1,5 m.
- f. Maskindrevet vinsj til inn- og opphiving av hvalen. Vinsjen skal tåle en belastning på minst 5000 kg og ha en trekraft på minst 2500 kg.
- g. Fartøyet skal ha en tønne festet til masten. Tønne skal være hvitmalt med et svart 30 cm bredt rundtgående belte midt på tønne.

Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsen.

Skytevåpen og ammunisjon skal under fangsten alltid oppbevares lett tilgjengelig på dekk.

§ 9 Dumping

Dumping av hvalrester skal skje på en måte som ikke fører til ulempe for utøvelse av fiske eller er til allmen sjenanse.

§ 10 Bemyndigelse

Fiskeridirektoratet kan endre forskriften og gi nærmere bestemmelser som er nødvendige for å oppnå en rasjonell, hensiktsmessig og dyrevelferdsmessig forsvarlig utøvelse eller gjennomføring av fangst.

§ 11 Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller med hjemmel i denne forskriften straffes i medhold av havressurslova § 61, § 64 og § 65.

§ 12 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. april 2022. Samtidig oppheves forskrift 31. mars 2003 nr. 312 om utøvelse av fangst av vågehval.

.....
Vi ber om at uttalelse til forslaget sendes Fiskeridirektoratet postmottak@fiskeridir.no innen 11. mars 2022.

Med hilsen

Trond Ottemo
seksjonssjef

Hild Ynnesdal
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Havforskningsinstituttet	Postboks 1870 Nordnes	5817	BERGEN
Mattilsynet	Felles postmottak	2381	BRUMUNDDAL
	Postboks 383		
Miljødirektoratet	Postboks 5672	7485	TRONDHEIM
	Torgarden		
Norges Fiskarlag	Postboks 1233	7462	TRONDHEIM
	Torgarden		
Norges Kystfiskarlag	Postboks 97	8380	RAMBERG
Norges Miljø- og Biovitenskapelige	Postboks 5003	1432	ÅS
Universitet (nmbu)			
Norges Småkvalfangerlag	Postboks 714	8301	SVOLVÆR
Veterinærinstituttet	Postboks 64	1431	ÅS

